

CUPRINS

Nr.		Pg.
<i>FOCUS TERAPEUTIC</i>		
1.	Despre importanța utilizării tehnicilor creativ-expresive non-directive în lucrul cu copiii psih. Alexandra FRÎNCU cursant Institutul SPER	5
2.	Psihoterapia experiențial-unificatoare pentru copiii supradotați Monica Florina ZDRITE Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, specializarea Asistență Socială, Universitatea din București	8
3.	Sindromul Othello – gelozia patologică – Mihaela Evelina COZMA Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, specializarea Asistență Socială, Universitatea din București	12
4.	Importanța procesului de autocunoaștere și dezvoltare personală în exercitarea profesiei de asistent social Alexandra EDROI (SOLTUZU) Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, specializarea Asistență Socială, Universitatea din București Șef Proiect în cadrul proiectului de economie socială „Brutăria cu Povești”, Organizația Umanitară Concordia	19

5. **Ce simt? O întrebare-cheie, o vibrație care trezește conștientizarea... (fragmente dintr-un jurnal de autocunoaștere și optimizare personală)** 25

Bogdan CRISTEA

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială,
specializarea Asistență Socială,
Universitatea din București

EVENIMENTE

6. **A XI-a ediție a Școlii de Vară „Grupuri de Risc și Servicii Sociale de Suport. Dreptul la nediscriminare”** 29

ESEURI ȘI SCRIERI TERAPEUTICE

7. **Urme de oameni** 35
Alina IONESCU
Facultatea de Sociologie și Asistență Socială,
specializarea Asistență Socială,
Universitatea din București

8. **Prezent – viitor – trecut – viitor – prezent** 37
mrd. Denisa Mihaela ILIESCU
psihoterapeut în supervizare
Facultatea de Psihologie, Universitatea din București

POEZIE TERAPEUTICĂ

9. **DACĂ VĂ ȘTIȚI MURITORI** 40
conf. univ. dr. Carmen-Maria MECU
Institutul SPER

10. **Busola personalizată** 49
mrd. Denisa Mihaela ILIESCU
psihoterapeut în supervizare
Facultatea de Psihologie, Universitatea din București

RECENZII

11. **„A Dangerous Method” (2011)** 50
mrd. Luiza STANCU
Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, master
„Consiliere în Asistență Socială”,
Universitatea din București

12. **„A Star Is Born” (2018)** 59
mrd. Luiza STANCU
Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, master
„Consiliere în Asistență Socială”,
Universitatea din București

DELICIILE RETINEI

13. **Fotografie** 65
psih. mrd. Andrei STOICA
Facultatea de Psihologie, Universitatea din București

**Despre importanța utilizării tehnicilor creativ-expresive
non-directive în lucrul cu copiii**

psih. Alexandra FRÎNCU¹
cursant Institutul SPER

Sub o formă sau alta, artele expresive precum modelarea, pictura și dansul au fost utilizate încă din cele mai vechi timpuri în scopuri terapeutice, cu toate că în privința lor nu era formulat un scop explicit în acest sens, în ciuda faptului că activitățile derulate pe baza lor erau recunoscute ca având efecte de echilibrare și chiar vindecare a sufletului.

În prezent, lucrurile s-au schimbat mult în ceea ce privește perspectiva terapiei prin artă ca metodă recunoscută în rândul specialiștilor, iar aceasta cu atât mai mult în lucrul cu o categorie aparte de vârstă, anume copiii, pentru care activitățile ludice reprezintă, conform lui G. Landreth, „mediul natural de comunicare”.

Artele expresive se bazează în principal pe experiența senzorială, ceea ce asigură în primul rând ancorarea în concret și în realitatea propriei corporalități aflate în contact cu lumea interioară a sinelui și cu cea exterioară acestuia.

Tehnicile creativ-expresive precum modelarea lutului, pictura cu degetele și desenul, dansul etc. susțin explorarea, pe măsură ce

---

¹ E-mail: alexandrafrincu30@yahoo.com

facilitează construirea granițelor celor două lumi mai sus menționate, creând treptat un cadru securizant și adecvat copilului.

Are loc astfel nu doar o concretizare, ci și o organizare cognitivă și emoțională a experiențelor; prin exprimarea naturală a gândurilor și a emoțiilor trăite prin intermediul activității, copilul reușește să realizeze comunicarea acestora de o manieră ce nu este considerată nici intruzivă, nici amenințătoare.

De fapt, ceea ce asigură acest cadru securizant, dincolo de relația terapeutică și de spațiul adecvat al cabinetului este însuși mecanismul proiecției: scade rezistența față de exprimarea conținuturilor emoționale și dificile întrucât copilul consideră totul ca fiind un simplu joc, iar răspunsurile sale, doar o parte a acestuia.

În ceea ce privește importanța abordării pe cât de mult posibil non-directive, aceasta se relevă atunci când este adus în discuție subiectul creșterii autonomiei și al sentimentului de control și competență personală a copilului.

Având putere de decizie asupra lui „cât și cum” se dorește a fi împărtășit, copilul capătă sentimentul de control și de siguranță în ceea ce privește propria persoană. Mai mult, este facilitată astfel dezvoltarea unei logici interne care să asigure predictibilitate, în sensul că este dezvoltat un simț al responsabilității proprii copilului.

Astfel, tehnicile creativ-expresive și abordarea non-directivă permit exprimarea și integrarea cognitiv-emoțională a conținuturilor psihice și totodată facilitează structurarea unei baze echilibrare și, de ce nu, reziliente de care copilul să se poată folosi cu succes în parcurgerea și rezolvarea sarcinilor de viață.

*

* *

Bibliografie

- Kaduson, H.G., Schaefer, C.E. (2015). *101 tehnici ale terapiei prin joc*. București: Ed. Trei.
- Kaduson, H.G., Schaefer, C.E. (2018). *Alte 101 tehnici ale terapiei prin joc*. București: Ed. Trei.
- Landreth, G.L. (2017). *Terapia prin joc - Arta relaționării*. București: Ed. For You.

Psihoterapia experiențial-unificatoare pentru copiii supradotați

Monica Florina ZDRITE²

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, specializarea Asistență Socială, Universitatea din București

Copilul supradotat intelectual este un copil înzestrat cu o inteligență superioară. Pe scalele WAIS-IV (pentru adulți) și WISC-III (pentru copii), IQ-ul mediu este cuprins între 90 și 110, supradotarea începe de la 130 în sus (Mitrofan, N., Mitrofan, L., 2005, p. 171), iar interpretarea calitativă a scorurilor IQ se menține și în bateriile de testare WISC IV și WISC V. Doar 3% din populație are un coeficient de inteligență mai mare de 130.

Pentru ca supradotarea să se poată dezvolta și copilul să-și atingă potențialul maxim, este necesar ca mai mulți factori să se intersecteze într-un model multidimensional: capacitățile intelectuale înalte, creativitatea, motivația și mediul social (familia, prietenii, școala). Mediul social și abilitățile sociale ale copilului sunt extrem de importante pentru ca acesta să reușească să integreze corect supradotarea (Monks, F.J., Ypenburg, I.H., 2017, pp. 45-47; Dumitrescu, M. 2004, pp. 9-10).

Copiii supradotați sunt înconjurați de mituri și stereotipuri. Se consideră că ei au „succesul” asigurat datorită coeficientului lor de inteligență, însă „succes” este un termen abstract și subiectiv, iar

² E-mail: zdr_monica@yahoo.com

promisiunea unui „succes” viitor nu oferă copiilor niciun fel de suport în fața problemelor cu care ei se confruntă în prezent. De altfel, împlinirea completă a potențialului pe care îl dețin este strâns legată de contextul social (Solomon, A., 2015, p.454), iar sistemul de învățământ în masă nu le poate asigura copiilor supradotați o dezvoltare emoțională corespunzătoare, care să vină în sprijinul capacităților lor intelectuale (Goleman, D., 2008, p. 64). Metodele clasice de educație, bazate pe simpla reproducere a informațiilor și pe uniformizarea elevilor, le afectează negativ capacitățile precum creativitatea, gândirea critică sau gândirea laterală. Datorită faptului că sunt forțați să se adapteze nivelului intelectual al colectivului, copiii supradotați se plictisesc în timpul orelor de curs, își pierd motivația pentru studiu, devin neatente sau pot deranja cursurile, ceea ce duce la probleme de relaționare cu profesorii, absentism sau chiar abandon școlar (Jigău, M., 1994, p. 96).

Din punct de vedere emoțional, copiii supradotați se caracterizează prin hipersensibilitate, grad crescut de empatie și simț acut al dreptății (Benito, Y., 2003, pp. 61-62). Sunt mai predispuși la stări depresive, sentimente de neintegrare și izolare și se confruntă cu lipsa de echilibru referitor la imaginea de sine: stimă de sine scăzută sau narcisism. Totodată, riscul de sinucidere este prezent și mai crescut în cazul copiilor supradotați care sunt supuși suprasolicitării provenite din mediul familial (Solomon, A., 2015, pp. 412-414).

Discronia dintre vârsta emoțională, vârsta intelectuală și vârsta fizică îi face să fie priviți drept ciudați și neintegrați (op. cit.). Spre exemplu, datorită faptului că, de cele mai multe ori, copiii supradotați posedă și o vârstă psihologică mai mare, le este dificil să găsească interese comune cu ceilalți copii și sunt mai predispuși la izolare socială (fie din proprie inițiativă, fie din cauza celorlalți) și au deseori probleme de a se integra într-un colectiv de copii cu abilități intelectuale medii (Jigău, M., 1994, pp. 24-25). Astfel, copiilor

supradotați le este dificil să creeze și să mențină relații autentice și sănătoase de prietenie, iar uneori devin victimele bullying-ului colegilor.

Copiii supradotați știu că sunt diferiți de ceilalți și se și simt așa. Ei au nevoie de suport formal pentru a putea integra supradotarea, pentru a-și dezvolta inteligența emoțională și pentru a asimila mecanisme pozitive de coping. Copiii supradotați vor fi supradotați tot restul vieții lor, iar reziliența care îi va face să funcționeze la un nivel optim în viața de adult trebuie construită încă din copilărie.

P.E.U. este o metodă de psihoterapie holistă: individul este văzut ca un întreg, iar fiecare factor interior sau exterior cu care este în relație este considerat important în procesul terapeutic (Mitrofan, I., 2008, pp. 115-118). Această metodă este potrivită lucrului cu copiii supradotați datorită faptului că pune accent pe dezvoltarea personală a individului, atât în relație cu sine, cât și în relație cu ceilalți, pe dezvoltarea unor mecanisme pozitive de coping și pe exprimarea și explorarea emoțiilor (Nedelcea, C., 2012, p. 49). Printre tehnicile utilizate în P.E.U. se numără atât tehnici de arteterapie, tehnici dramatice, tehnici corporale, tehnici meditative experiențiale și scenarii metaforice (op. cit.), toate aceste tehnici putând fi aplicate copiilor supradotați, ele stimulând chiar majoritatea tipurilor de inteligență identificate de Gardner.

Scopul general al procesului terapeutic este de a stimula inteligența emoțională a copilului, de a-i sprijini dezvoltarea capacităților de socializare, de a îmbunătăți abilitățile de comunicare activă și de a diminua, pe cât posibil, efectele negative ale inegalității intelectuale dintre el și colegii săi.

Bibliografie

- Benito, Y. (2003). *Copiii supradotați - educație, dezvoltare emoțională și adaptare socială*. Iași: Polirom.
- Dumitrescu, M. (2004). *Psihopedagogia excelenței*. Craiova: Arves.
- Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.
- Jigău, M. (1994). *Copiii supradotați*. București: Știință și Tehnică.
- Mitrofan, I. (2008). *Psihoterapie (reper teoretice, metodologice și aplicative)*. București: SPER.
- Mitrofan, N., Mitrofan, L. (2005). *Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile*. Iași: Polirom.
- Monks, F. J., Ypenburg, I. H. (2017). *Copilul nostru este supradotat*. Iași: Polirom.
- Nedelcea, C. (2012). *Psihoterapia experiențială în lucrul cu emoțiile - contribuții și reper*. București: SPER.
- Solomon, A. (2015). *Departate de trunchi*. București: Humanitas.